

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1257 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-mayda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

- Salimov Okil Umrzokovich**, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

“Zavur kollektor suvlarining kimyoviy tarkibi tahlili va ularni tozalash zarurati (Qoraqalpog‘iston Respublikasi misolida)”.....	20
Kungiratbay Sharipov, Ma‘ruf Nurmanov	
Forming demand and stimulating sales in Uzbekistan.....	26
Musayeva Shoira Azimovna	
Членство в ВТО как драйвер развития: взгляд Узбекистана через призму опыта Вьетнама и Казахстана.....	30
Ж.Я.Нуриллаев	
Mamlakatimizda tizimli ahamiyatga molik banklarni aniqlash tartibi va ularning bank tizimi moliyaviy barqarorligiga ta’siri tahlili.....	37
Xolmamatov Farhodjon Kubaevich	
O‘zbekiston respublikasida aholi bandligini ta’minlashdagi dolzarb masalalar	44
Ibragimov Elmurod Gulboynor o‘g‘li	
O‘zbekiston respublikasida elektr energiyasi ta’minoti hajmini yalpi ichki mahsulot hajmiga ta’sirini ekonometrik tahlil qilish.....	48
Fayziyev Rabim Alikulovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarining xizmat turlarini takomillashtirish amaliyoti	60
Umurzoqova Adiba Ochilovna	
Qishloq xo‘jaligi kooperativi boshqaruv tizimida buxgalteriya hisobini tashkil qilishning o‘ziga xos xususiyatlari	67
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
O‘zbekistonda qishloq xo‘jaligi mahsulotlari umumiy hajmini prognozlashda ekonometrik modellar (yillik)	72
Qodirov Farxod Amirovich, Bo‘ribaeva Qundiz Muratbaevna	
Oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi tizimini takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlari.....	77
Mahamatova Maftuna	
Xufiyona va yashirin iqtisodiyotning amaliy tahlili o‘zbekiston miqyosida.....	83
Koshanov Abdimurat Azat uli	
Soliq tizimini barqarorligini belgilovchi omillar tahlili.....	87
Nurillayev Jasurbek Davronbekovich	
Mahalliy budjetlar daromad manbalarini mustahkamlash omillari.....	92
Soatova Nodira Boboxanovna	
Bank infratuzilmasining raqamli transformatsiyasi va resurslar bazasi shakllanishi: nazariy asoslar va texnologik yondashuvlar.....	97
Raxmatov Azizjon Jaloliddinovich, Jumayev Muzaffar Mahmud o‘g‘li	
Ichki auditning transformatsion potentsiali: tahliliy amallarni takomillashtirish orqali samaradorlikni oshirish.....	102
Misirov Akbarali Pardaboyevich, Ismoilov Asadbek Abdusamat o‘g‘li	
Xorijiy mamlakatlarda yashil moliyalashtirishni rivojlantirish yo‘llari.....	110
Qorriyeva Shahnoza Safarbayevna	
Yashil moliya – iqtisodiy rivojlanish mexanizmi sifatida	117
Nodir Xidirov G‘iyosaliyevich	
Xo‘jalik yurituvchi subyektlarning likvidiligi va moliyaviy barqarorligini ta’minlashning xorij tajribasi va uning amaliy ahamiyati	122
Bauyetdinov M.J.	
Теоретические подходы к определениям агрессий социально - экономической и политической стабильности государства как фактор повышения рекреационных потребностей	128
Алимова Райхона Баходировна	
Innovatsion ta’lim texnologiyalari asosida talabalarning metodik tayyorgarligini shakllantirish.....	139
Komilov Umidjon Normurod o‘g‘li, Tulyaganova Gulnoza Olimjon qizi	

Kichik biznes subyektlarini moliyalashtirish manbalari	143
Nematulloev Suxrob Sobirovich	
Bir qatlamli elastik asosda joylashgan to'sinning seysmik kuchlar ta'siridagi tebranishining V.Z. Vlasov usuli asosida analitik tadqiqi	148
Kamola Xaydarova	
"Sibir daryolarining burilishi" loyihasining tarixiy va retrospektiv tahlili	153
Mahmudov Nosir Mahmudovich	
Sarguzasht turizmini rivojlanishi va sarguzasht turlarda turistlarning xavfsizligini ta'minlashda instruktor-gidlarning roli	159
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li	
Scientific-theoretical foundations of the use of ict in ensuring management efficiency and security in enterprises	165
Khalilov Bekzod Akhmatovich	
Tijorat banklarida kredit riskini boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish yo'nalishlari.....	171
Mirtursunova Dinara Anvarovna	
O'zbekiston respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini joriy etishni takomillashtirish yo'llari.....	175
Tangriyev Izzat Raxmatullayevich	
Qashqadaryo viloyatida eko va etno turizmni rivojlantirishning istiqbollari va iqtisodiy samaradorligi.....	181
Erkayeva Barno, Xushvaqto'v Ramziddin	
O'zbekiston bank tizimida raqamli valyutalar va yashil investitsiyalar integratsiyasini takomillashtirish	186
Nodirov Azizxon Asrorovich	
Global energiya noaniqligining o'zgaruvchanligi ekonomertik modellari	192
Bexzod Qo'ziboev	
Экоцифра: цифровизация МСП для зеленого устойчивого роста	197
С.С. Убаева	
Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish va ekologik toza hududni yo'lga qo'yishning ahamiyati	201
Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich	
Statistika fanining shakllanish bosqichlari va rivojlanish tendensiyalari.....	206
Nabixodjaev Abbas Abdupattahovich, Umarova Mukaddas Abbasovna	
Hududlarning atmosferaga chiqaradigan zararli chiqindilar miqdorini sanoat mahsulotiga nisbati bo'yicha tahlili	210
Baqoyev Husan Nuriddinovich	
Qayta tiklanadigan vodorod narxlari strategiyasini o'rganish: xarajat noaniqliklarini bartaraf etish	216
Nuraliyeva Komila Sanakulovna	
Qishloq xo'jaligini "yashil" iqtisodiyot asosida rivojlantirishga o'tishning zarurligi va mohiyati	221
Yoldoshev Mutalib Ibrohimovich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "yashil investitsiyalar" dan foydalanishning xorij tajribalari	225
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna, Rustamova Nasiba Arslanovna	
Ijtimoiy iqtisodiy ehtiyojlar va ularning iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni.....	230
Raxmonova Feruza Musaqulovna	
Oliy ta'lim xizmatlarini ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotda tutgan o'rni.....	234
Mirzaxajeva Shaxzoda Shuxratovna	
Tijorat banklari muammoli kreditlarining likvidlilikka ta'siri.....	240
Karshiyev Adham Anvarovich	
Kichik firmalarning raqobatbardoshligini oshirishning nazariy metodologik jihatlari.....	245
Ruzmetov Davron Ibrogimovich, Aliyev Maqsudbek Erkinovich	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatlari.....	251
Talapova Nargiza Baxriddinovna	

“Deviant xulq-atvorli o‘smirlarning ijtimoiy moslashuvining psixologik xususiyatlari”	255
Saidbekova Feruza Anvarbek qizi	
Aholi daromadlarini diversifikatsiya qilishda davlat siyosatining roli va imkoniyatlari	258
Nutfullayev Shohrux Mexli o‘g‘li, Qurbanov Ulug‘bek Erkinovich	
Анализ показателей развития зелёной химии по всему миру и в узбекистане за последние десять лет	262
Фозилова Фирангиза Комиловна	
Tijorat banklarining o‘zbekiston respublikasi iqtisodiyotiga ta’siri	270
Masharipov Rasulbek Jo‘rabekovich	
Biznes birlashuvda buxgalteriya hisobi va auditni takomillashtirish yo‘nalishlari	273
Hamroyeva Zuhra Amiral qizi, Xayitboyeva Laylo Oybekovna, Mirzarayimov Sardorbek Ravshanovich	
O‘zbekiston respublikasida pul-kredit siyosatining maqsadi	277
Adilov Zuxriddin Marip o‘g‘li	
Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarining ishlab chiqarish va bozorlararo aloqalarining statistik o‘zgarish tendensiyalari	281
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
Iqtisodiy bilimlarni shakllanishi va rivojlanishi	286
Po‘latov Abdulloh Xolxo‘jayevich	
Теоретические основы эффективного управления финансовыми ресурсами предприятий с государственной долей (на примере узбекистана)	291
Ахмедов Дилшод Турсункулович	
Robototexnika asoslari va maktab ta‘limida qo‘llanilishi	298
Tuxliyev Muslimbek Sherzod o‘g‘li	
Sun‘iy intellektlar yordamida o‘quvchilarni hayotiy faoliyat ko‘nikmasini shakllantirishi	303
Mirxasilova Zulfiya Kochkarovna, Abdurahmanova Ozoda Djo‘rayevna, Kurbanov Azimjon Jo‘raboy o‘g‘li	
Levi tengsizligi uchun A.N. Kolmogorov teoremlari	316
Saypiddinov Shukurullo Sadrdinovich, Baxramov Rustamjon Qambarali o‘g‘li	
Rivojlanayotgan mamlakatlar bank tizimida raqamli moliyaviy texnologiyalarni joriy etish afzalliklari	320
Xodjimamedov Akmal Ashurovich, Umedov Abdullo Umedovich	
O‘zbekiston respublikasining mdh mamlakatlari bilan tashqi savdo faoliyati tahlili: o‘zgarish tendensiyalari va istiqbollari	326
Ilyosov Asrorjon Axrorjon o‘g‘li, Abdullaev Alisher Maxmudovich, Tuxtasinova Muxayyo Mirzasultonovna	
Elektron tijoratni rivojlantirishning xorij tajribasi	330
Madieva Zuxra Iskandarbekovna	
Inson resurslarini o‘rganishning asosiy yondashuvlari: mohiyat-ta‘rifiy tahlil	336
Bakirov Qobiljon Mamatyusupovich	
Bandlikni ta‘minlashda davlat tomonidan institutsional muhit yaratishning roli	340
Dilorom Tojiboyeva, Umida Ravshanovna Anvarova	
Mamlakatimizda islom moliyasini rivojlantirish maqsad va choralari	346
Xoliyorov Xomid Boynazarovich	
Разработка экспертной системы для оценки финансового состояния предприятия	352
Tajibayeva Kizlargul Ajiniyazovna	
Farg‘ona vodiysi viloyatlarida kichik biznes ko‘rsatkichlarining o‘zgarishi: panel regressiya tahlili	362
Tojiyeva Muhabbatxon Mansurjon qizi	
O‘zbekiston Respublikasida makroiqtisodiy ko‘rsatkichlarni hisoblashdagi asosiy muammolar va ularning yechimlari	368
Farmonov Ilhomjon Iqboljon o‘g‘li	
Xorijiy tajriba asosida korxonalar innovatsion faolligini boshqarishni takomillashtirish	374
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	
Mahalliy davlat hokimiyati organlarida milliy kadrlar zaxirasini shakllantirish	380
G‘aniev Elyor Sobirjonovich	
O‘zbekistonda sirkulyar iqtisodiyotga o‘tishning ahamiyati	386
Mirzayev Muzaffar Maxmudovich	

The role of international investments in greening and ecological rehabilitation of the aral sea region	392
Ospanova Feruza Bazarbaevna	
“Зеленое направление” совершенствования бухгалтерского учета	397
Ибрагимов Гайратжон Артикович	
Xarajatlarni kelib chiqish joylari va javobgarlik markazlari bo'yicha hisobga olishni takomillashtirish	403
Xamidova S.Ya.	
Mintaqalarni iqtisodiy rivojlantirishning metodologik asoslari va ularni takomillashtirish.....	409
Toshaliyeva Saodat Toxirovna	
O'zbekistonda kichik turar joy biznesini rivojlantirishda xorijiy tajribalar	414
Yo'ldashev Bekzodjon Sherzodjon o'g'li	
Tijorat banklarida davlat maqsadli dasturlarini moliyalashtirish yuzasidan ilmiy-nazariy qarashlar.....	419
Shodiyev Shuhrat Sunnat o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing strategiyalaridan foydalanishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	426
Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi	
Risk management in commercial banks, methodological approaches and practical implementation	433
Baymuratova Zina Aqilbekovna, Jarilkapova Naubaxar Paraxat qizi	
The impact of competition on economic growth: evidence from uzbekistan's automotive industry.....	439
Saydaliyeva Dilrabo Baxriddin qizi	
Raqamli texnologiyalarning oliy talim xizmatlarini rivojlantirishdagi o'rni.....	444
Mirzaxadjayeva Shahzoda Shuxratovna	
Развитие производства сельскохозяйственной продукции путем развития цифровых технологий.....	450
Юсупов Мухиддин Соатович	
Tijorat banklarida loyihaviy moliyalashtirish risklarini boshqarish amaliyotini takomillashtirish	457
Berdiyev Akram O'ktamovich	
Iqtisodiy tarmoqlarni soliqqa tortish orqali investitsiya loyihalarini rivojlantirish.....	463
Sharipov Eldor Salohiddin o'g'li	
Iqtisodiyotda investitsiya va kredit salohiyatini bank faoliyatiga ta'siri.....	468
Ergashova Nilufar Sobirovna	
Qurilish materiallari sanoati korxonalarining raqobatbardoshlik salohiyatini boshqarishni takomillashtirish	473
Tashmukhamedova Karima Samatovna	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va istiqbollari.....	479
Kurbanova Mohinur Xabib qizi	
Xalqaro sayohat lug'ati va uning shakllanishi.....	487
Abduaxadova Zilola Djamoliddinovna	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari va uni o'zbekiston respublikasi hisob tizimini rivojlantirishdagi o'rni va ahamiyati.....	492
Quvvatov G'olibjon Baxtiyor o'g'li	
Kooperatsiyalarning tutgan o'rni va ahamiyati.....	501
Mirzayev Musurmon Umidullayevich, Ziyadullayev Ilhom Narkobilovich	
Использование методов математического моделирования при внедрении коммерческих автоматических систем	505
Курбанова Рахима, Ахмедов Мехрожжон	
Tijorat banklari kapitalidagi davlat ulushini kamaytirish yo'llari.....	511
Vasiyev Alisher Samiyevich	
Механизмы трансформации неформального сектора в официальную экономику на основе финансовых инструментов.....	515
Кошанов Абдимурат Азат ули, Муртазаев Шахрух Коньскайлиевич	

The impact of tourism on the economy of Uzbekistan	519
Xaydarova Marjona, Muxamedboyeva Muxlisa, Umarov Kamron, Usmanova Aziza	
Mintaqada gastroturizm rivojlanishining iqtisodiy asoslari va zamonaviy tendensiyalari	525
Masharipova Manzura Alimbayevna	
Tikuv-trikotaj korxonalari brend jozibadorligini oshirishning ilmiy-nazariy jihatlari.....	535
O'rinov Akmaljon Axmadjonovich	
Bank tizimida hisobotlarni avtomatlashtirish texnologiyalari	542
Sodiqov Sanjar Saydullo o'g'li	
Engineering programs in Uzbekistan on the verge of fifth industrial revolution	547
Khasan Khankeldiyev	
Aksiyadorlik jamiyatlarining boshqaruvini yaxshilashda korporativ madaniyatning ahamiyati	551
Akramova Nazokat Israilovna	
Tadbirkorlik faoliyatining iqtisodiy taraqqiyotdagi o'rni	562
Amonov Mehridin Oromiddinovich	
O'zbekiston sanoat tarmoqlarida kooperatsiya asosida tayyor mahsulotlar ishlab chiqarishni mahalliyashtirish tizimini takomillashtirish yo'llari	572
Xalilova Sevaraxon Alijon qizi	
Moliyaviy barqarorlikning asosiy ko'rsatkichlari va ularning tahlili	578
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
Tijorat banklarining mamlakat iqtisodiyotida tutgan o'rnini tahlil qilish	583
Kilicheva F.B., Mengnorov A.A., Bozorova O.R.	
Bog'dorchilik tarmog'ida klasterlarni joriy qilishda yevropa tajribasini qo'llash imkoniyatlari	591
Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich	
To'qimachilik klasterlarini boshqarishda xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	598
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Barriers to tourism infrastructure development in uzbekistan: a critical analysis	605
Sarvinov Shodmonova	
Xalqaro bozorda qishloq xo'jaligi mahsulotlari raqobatbardoshligini oshirish	609
Mengnorov Almardon Abdirahmonovich	
O'zbekiston respublikasida infratuzilma loyihalarini amalga oshirishdagi risklarni boshqarish.....	620
Yusupova Zilola Ismoiljon qizi	
Korxonaning iqtisodiy barqarorligiga erishishning zamonaviy tendensiyalari.....	626
Iminova Nargizaxon Akramovna	
Qishloq joylari maishiy xizmat ko'rsatish sohasida axborot resurslaridan samarali foydalanish.....	631
Xamdorov Eldor Toshmurovich	
Meva-sabzavotlar eksportida transport koridorlari va vositalarini tanlash xususiyatlari	636
Yusupov Muxiddin Soatovich	
Рынок рабочей силы в узбекистане и ее воспроизводство	644
Шакиров Амаль Улугбекович, Камилова Наргиза Абдукахаровна	
Деньги и их функции в экономике.....	650
Мурадиллаев Мансур Мехроживич, Камилова Наргиза Абдукахаровна	
Развитие сельского хозяйства в узбекистане.....	654
Махмудов Алишер Мухтарович, Камилова Наргиза Абдукахаровна	
Инвестиции и инновации в химической промышленности узбекистана: современные тенденции и перспективы	658
Хусаинов Равшан Рахимович, Султанходжаев Аманулла Асадуллаевич	
Tijorat banklari aktivlarini boshqarishni takomillashtirish.....	666
Mardonova Shoxsanam Baxodirovna	
Definition of agritourism as a multifunctional development in rural areas.....	672
Aktamov Olimjon Abdugani ugli	
Kameral soliq tekshiruvida smart texnologiyalarini ma'lumotlarini soliq organlarining ma'lumotlar bazasida shakllanishi	680
Qurbonov Muxiddin Abdullaevich	
Проблемы регулирования государственно-частного партнерства и рекомендации по их решению (на примере безработицы в республике узбекистан)	687
С.Э. Холмуратов	

Автоматизация аудиторских процедур с использованием искусственного интеллекта.....	692
Ходжарахманова Назира Бахтияр кизи	
Past karbonli iqtisodiyotga o'tish zaruriyati va uning omillari.....	701
Valiyev Axliddin Aropitdinovich	
Yengil sanoatda zamonaviy tikuv mashina-kichik robotlarning mexanizmlarini mukammallashtirish	705
Sirojova Muxabbat Sodiq qizi, Kurbanov Fazliddin Aminovich	
Jismoniy shaxslar daromadlarini soliqqa tortish tizimining institutsional va iqtisodiy asoslari	710
Kuzieva Nargiza Ramazanovna, Bobomuratova Manzura Panji qizi	
Foyda solig'i bo'yicha bo'nak to'lovlarni to'lash tartibi.....	717
Yangieva N.S.	
Kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini soliqlar vositasi qo'llab-quvvatlashning amaldagi holati	722
Turanboyev Boburjon Qodirjon o'g'li	
Motivation, goal-setting, and organizational performance: a case study from uzbekistan's chemical industry	726
Mamataliev Anvar Ergashevich, Bobur Urinov	
Применение искусственного интеллекта при организации налогового администрирования узбекистана	733
Н.А. Артиков	
Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaruvchi omillar.....	737
Sharofiddinova Gulnoza Iloxomjonovna	
Raqamli texnologiyalarning tijorat banklari samaradorligiga ta'siri	745
Maksudov Avazbek Ulug'bek o'g'li	
Suv tanqisligi sharoitida yashil iqtisodiyotni rivojlantirish asoslari	750
Qosimov Maxamatjon Sulaymanovich	
Rivojlanayotgan iqtisodiyotda raqamli va raqamli bo'lmagan korxonalar tahlili	761
Raxmonov Nodirjon Raxmonjon o'g'li	
Aholining o'rtacha umr ko'rish yoshini o'zgarishi sharoitida keksalarning ijtimoiy ta'minotiga xavflarning ortishi.....	767
Toyirov Shohboz Ziyodullo o'g'li	
Oliy ta'lim tizimida moliyaviy nazorat samaradorligini ta'minlash ichki nazorat xizmatlari	773
Xaydarov Baxrom Xolmuradovich	
Moliya bozorida xususiy banklar faolligini ta'minlash istiqbollari	777
Abduqahhorov Asilbek Ahror o'g'li	
Budjet daromadlari ijrosini ta'minlashda soliqlar hisobi va tahlilining ahamiyati	782
Abdullaev Abror Bozarboevich	
Aholi daromadini oshirish yo'llari.....	803
Shadmanov Baxodir Sherkulovich	
Tourism and regional identity in Uzbekistan: balancing heritage and development	808
Raximova Nilufar Aminovna, Abdukholikova Farida Erkinjon qizi	
O'zbekiston sanoat korxonalarining fond bozorida ishtiroki tahlil va muammolari.....	815
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
O'zbekistonda davlat-xususiy sheriklik loyihalarini moliyalashtirish va amalga oshirish tahlili	823
Karabaev Sanjar Abdusamatovich	
Globalashuv sharoitida milliy korxonalarining eksport salohiyatini boshqarish masalalari	832
Qodirov Humoyun Tolibjon o'g'li	
Бизнес-планирование и прогнозирование деятельности организации.....	836
Алимов Бехзоджон Наврузжонович	
Farg'ona vodiysida ekoturizm – kambag'allikka qarshi kurashning yangi imkoniyatlari	840
Soliyeva Nilufar Muxtorjon qizi	
Aholi turmush darajasi baholash bo'yicha dasturiy ta'minot ishlab chiqishda horij tajribasini o'rganish	844
Tursunov Farxod Baxodir o'g'li	
Mintaqa aholi turmush farovonligiga ta'sir qiluvchi omillar tasnifini ishlab chiqish.....	848
Xodjanijazov Shohruh Yuldashovich	
Xususiy oliy ta'lim muassasalari menejmentining nazariy jihatlarini va o'ziga xos xususiyatlari.....	856
Karimov Ulug'bek Usmonovich	

Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi	861
G'aniyev Botir Baxtiyorovich	
Повышение инвестиционной привлекательности – важное условие повышения конкурентоспособности предприятий.....	865
Каримова Дилафруз Садирдин кизи	
Yevropa ittifoqi davlatlari tijorat banklarining soliq to'lovlarini amalga oshirish tartibi	870
Komolov Odiljon Sayfidinovich	
Boshqaruvda innovatsiyalarni hisobga olgan holda agrokorxonalarni davlat tomonidan rag'batlantirishning zamonaviy yondashuvlari	878
Shaniyazova Zamira	
Практические аспекты применения статистических методов контроля качества на предприятиях.....	883
Усманов Илхом Ачилович, Усманов Фарзод Шохрухович	
Yashil iqtisodiyot sharoitida iqtisodiy o'sishning yangi paradigmalarini shakllantirish: nazariy asoslar va amaliy talqinlar.....	891
Alimova Guzal Abduxakimovna	
Xizmat ko'rsatish korxonalari faoliyati samaradorlik ko'rsatkichlarining nazariy va metodologik tahlili	895
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li	
Kutubxonalarda raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes-modellarni ishlab chiqish.....	900
Ernaqulov Sunnatillo Nurali o'g'li	
To'g'ridan-to'g'ri sug'urtalash operatsiyalari bo'yicha xarajatlarni xalqaro standartlar asosida hisob va hisobotda aks ettirish uslubi-yatini takomillashtirish	905
X.A.Raximov	
Kameral soliq tekshiruvda smart texnologiyalarini ma'lumotlarini soliq organlarining ma'lumotlar bazasida shakllanishi.....	910
Ergashev Uyg'un Jabborovich	
Obligatsiya moliya bozori instrumenti sifatida, milliy obligatsiyalar bozori	916
Avezov Ibrohim Ilxomovich, Yaxshiboyev Jahongir Abdualimovich	
Barqaror rivojlanish doirasida ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv (ESG) ko'rsatkichlarining yashil texnologiyalar innovatsiyasiga ta'sirini baholash.....	921
Meliqo'zieva Dilrabo Muxitdin qizi	
Yashil iqtisodiyot – barqaror taraqqiyotga olib boruvchi yo'l.....	925
Xalilova Aziza Rustamovna	
Научно-теоретические основы экономической и эколого-экономической эффективности предприятий горнодобывающей промышленности.....	930
Раматов Зафарбек Жуманиязович	
Xitoyda eksport faoliyatini tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari.....	938
D.E.Qarshiev	
Kichik sanoat zonalarida investitsion jozibadorlikni oshirishni investitsion faollikka ta'siri.....	943
Mannapova Shaxnoza Elshodovna	
Mahalla institutining samaradorligi tahlili: so'rovnomaga yondashuvi	947
Bahriddinov Viqorjon Akbar o'g'li	
Формирование человеческого капитала в условиях демографических изменений: опыт и перспективы для узбекистана.....	955
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
Farmasevtika kompaniyalari raqobatbardoshligini oshirishda marketing strategiyalaridan foydalanish yo'nalishlari	962
Vaxrombek Bobojonov	
“Hududlarda sug'urtaga bo'lgan talabning ekonometrik tahlili” bekberganova mohira ravshonbekovna	967
O'zbekiston Milliy universiteti	
O'zbekiston va xalqaro amaliyotda raqamli marketing vositalaridan foydalanish: muammolar va yechimlar	973
Uzoqova Dilnoza Yusuf qizi	
Условия эксплуатации и экологическая безопасность автотранспортной системы на основе энергосберегающих технологий	978
Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
O'zbekiston tibbiyot muassasalarida moliyaviy resurslardan foydalanishda xorijiy tajribalarni qo'llash.....	982
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	

Buxgalteriya hisobining samaradorligini oshirish yo'llarida zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar	987
Sattorov Mirjahon	
Особенности маркетинговых стратегий в условиях ограниченных ресурсов и узкой потребительской аудитории	991
Дебердиев Анвар	
DEbitorlik va kreditorlik qarzlari auditini rejalashtirish masalalari.....	995
Tulovov Erkinjon To'liqin o'g'li, Ibragimova Iroda Rashid qizi	
Инвестиционная программа узбекистана по привлечению иностранных инвестиций	1000
Камилова Наргиза Абдукажоровна, Бекмуратов Шухрат Даулетмуратович	
Turistik mahsulotni shakllantirishda turistlar hayoti xavfsizligini ta'minlash.....	1005
Raxmonov Siyovush Turob o'g'li	
Uglerodsiz energiyaga o'tishda o'zbekistonning yashil strategiya yo'l xaritasining integratsiyasi va ta'siri.....	1011
Nuraliyeva Komila Sanakulovna	
Цифровая устойчивость регионов: применение аналитики больших данных для оценки и управления экологическими рисками	1016
Маликов Шохрух Шокирович, Камалов Шухрат Камалович	
Разработка риск-ориентированной модели внутреннего контроля предприятия на этапе планирования налогов в условиях дистанционного налогового мониторинга	1024
Галеева Н.Н., Э.А.Халикова, Абдусаломова Гулчеҳра Мирзо қизи	
Анализ результатов инструментальных методов исследований у детей с врожденными пороками сердца	1029
Мухаммадиева Лола Атамуратовна	
Barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda monetar omillardan samarali foydalanish yo'nalishlari.....	1036
Uskenbaeva Dilnoza Voxodir qizi	
Факторы повышения эффективности управления в государственном секторе.....	1043
Махмудова Севара Улугбековна	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati	1048
Rajabbaeva Dildora Zakirovna, Aripova Aziza Alisherovna	
Boshqaruv jarayonlarini tashkil etishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	1053
Jo'rayeva Niginaxonim Xursand qizi	
Jahonda eksportni qo'llab-quvvatlash amaliyoti.....	1057
Xudoynazarov Sherzod Ismoilovich	
Raqamli moliyaviy texnologiyalarni korxonada darajasida joriy etish orqali moliyaviy barqarorlikka erishish strategiyasi	1063
Soibov Nozimbek Faxridin o'g'li	
Применение методов PMBOK в управлении рисками проектов	1070
Гулираъно Носирова Абдулазиз қизи	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda aholi farovonligining o'rni va ahamiyati	1073
Bobaev Isroiljon Abdinabievich	
Вопросы инновационных инвестиций в контексте международной экономической интеграции	1078
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич	
Yashil iqtisodiyotga o'tishning nazariy va amaliy jihatlari hamda tendensiyalari.....	1083
Samiyev Abdurashid Qaxramonovich, Shermuxammedov Begzodjon Usmonovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar samaradorligini ta'minlash yo'llari.....	1087
Nazarov Qilich Xolmuradovich	
Improving the organizational and economic mechanisms for the development of tourism in the republic of karakalpakstan	1092
Tleumuratov Baxadir Genjemuratovich	
O'zbekistonda tumanlar barqaror iqtisodiy rivojlanishini ta'minlash yo'llari (Surxondaryo viloyati misolida).....	1097
Qosimova Nodira Saidovna	
Innovatsion iqtisodiyotni shakllantirishning asosi sifatida innovatsiyalar.....	1102
Azizova Maliha Farrux qizi	

Влияние инвестиций на инновационное развитие и повышение конкурентоспособности экономики узбекистана	1106
Максудова Шахзода	
Возможности снижения затрат на логистику за счет цифровых технологий.....	1112
Олимова Бахора Шухратовна	
Yashil texnologiyalar va ularning iqtisodiy tizimga ta'siri.....	1116
Sultonov Omon Juma o'g'li	
Iqtisodiy o'sishning makroiqtisodiy faktorlari va ularning ta'siri	1121
Zuvaydullaev Nematullo Oybek o'g'li	
Роль управления производством в условиях модернизации экономики.....	1125
Гулов Мухтор Очилович	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni va ahamiyati	1129
To'rayev Shavkat Shuxratovich	
Роль цифрового маркетинга в продвижении туристических направлений.....	1136
Муродова Наргиза Уткировна	
Развитие финансовых рынков в странах СНГ: проблемы и перспективы.....	1140
Рузиев Зафар Икрамович, Каримов Ислон Ураз угли	
Современные инструменты продвижения бренда в условиях цифровой экономики.....	1145
Темирова Феруза Сагдуллаевна	
"Raqamli asrda axborot xavfsizligi: it texnologiyalar bilan xavfsizlikni ta'minlash yo'llari"	1149
Sherzod Rajabov	
Государственное регулирование инвестиционной деятельности: проблемы и направления совершенствования.....	1152
Шухрат Турсунов, Икромов Хасан Зафарович	
Economic incentives and barriers to sustainable transition in agribusiness: a comparative study of organic and conventional farming systems	1157
Mubina Toirova	
Цифровая трансформация банковской системы узбекистана: анализ внедрения fintech-решений в государственных банках	1162
Абдурахимова Дилора Каримовна	
Ta'lim muassasalaridagi ba'zi jihatlar	1167
A'zam Qutbiddin A'zam-zoda	
Klasterlar hisob siyosatida boshqaruv hisobining metodologik asoslari.....	1173
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich	
Egri soliqlarning mohiyati, genezisi va rivojlanish tendensiyalariga oid nazariy munozaralar xususida	1179
Shodiyev Olimjon Abduraxmonovich	
Ekologik mehmonhona faoliyatini rejalashtirish maqsadlari va vazifalari	1186
Abidova Dilfuza Igamberdievna	
Budjetlashtirish bo'yicha tashkiliy va uslubiy yondashuvlar tahlili.	1195
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
Investitsiya loyihalarining iqtisodiy va moliyaviy samaradorligini oshirish istiqbollari.....	1200
Jo'rabekova Xumora Muzaffar qizi, Saidov Rasul Boltabayevich	
O'zbekistonda nodavlat notijorat tashkilotlarini moliyalashtirish manbalarining tahlili.....	1204
Aliyev Arslon Salom o'g'li	
O'zbekistonda turizm sohasining iqtisodiy ko'rsatkichlarini statistik tahlil qilish.....	1213
Jumanova Zilola Tuychiyevna	
Xorijiy davlatlarda boylik solig'i va uning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati.....	1219
Ruziyev G'anisher Usarovich	
Yer fondi va undan samarali foydalanishning nazariy asoslari (Samarqand viloyati misolida).....	1225
Xoshimova Sevara Baxromovna	
Iqtisodiy-ekologik tizimlarni boshqarishga ta'sir etuvchi omillarning ilmiy asoslari	1229
Kuldoshev Asliddin Tursunovich	
Влияние финтех-услуг на финансовую инклюзию в сельских регионах узбекистана.....	1236
Абдурахимова Дилора Каримовна	
Surxondaryo viloyati sanoat sohasining asosiy ko'rsatkichlari tahlili.....	1240
Kuvanchiyeva Mehriniso Davlyatgeldi qizi	

A critical evaluation of strategic management's role in promoting sustainable development in Uzbekistan	1245
Ismatova Mahliyo	
O'zbekistonda turizm xizmatlari eksportini oshirishda zamonaviy infratuzilma va texnologiyalarning integratsiyasi	1251
Akmal Bakhromov	

UO'K – 330.101.22

O'ZBEKISTONDA TURIZM XIZMATLARI EKSPORTINI OSHIRISHDA ZAMONAVIY INFRATUZILMA VA TEKNOLOGIYALARNING INTEGRATSIYASI

Akmal Bakhromov

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti, katta o'qituvchi

E-mail: baakmal7111@gmail.com

Tel: +998 99 818 71 11

ORCID: 0000-0003-3713-3117

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida turizm xizmatlari eksportini oshirish jarayonida zamonaviy infratuzilma va raqamli texnologiyalarning integratsiyasi tahlil qilinadi. Tadqiqotda transport tizimi, mehmonxona xizmatlari, raqamli platformalar va xavfsizlik infratuzilmasining turizm eksportini rivojlantirishdagi o'rni hamda ularning o'zaro bog'liqligi ilmiy asosda yoritilgan. Shuningdek, infratuzilmani modernizatsiya qilish va raqamli innovatsiyalarni joriy etish orqali turizm xizmatlari eksportida erishilishi mumkin bo'lgan ijobiy natijalar va mavjud muammolarni bartaraf etish yo'llari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: turizm, turizm xizmatlari eksporti, infratuzilma, raqamli texnologiyalar, transport, investitsiyalar, iqtisodiy o'sish.

Abstract: This article analyzes the integration of modern infrastructure and digital technologies in enhancing the export of tourism services in the Republic of Uzbekistan. It examines the role of the transportation system, hotel services, digital platforms, and security infrastructure in the development of tourism exports and their interrelations. Furthermore, the study outlines the potential positive outcomes that may be achieved through the modernization of infrastructure and the implementation of digital innovations, as well as proposed solutions to existing challenges.

Key words: tourism, tourism services export, infrastructure, digital technologies, transport, investments, economic growth.

Аннотация: Настоящая статья посвящена анализу интеграции современной инфраструктуры и цифровых технологий в процессе увеличения экспорта туристических услуг в Республике Узбекистан. В работе рассматривается роль транспортной системы, гостиничного сервиса, цифровых платформ и инфраструктуры безопасности в развитии экспорта туризма, а также их взаимосвязь. Кроме того, освещаются потенциальные положительные результаты, достигаемые за счёт модернизации инфраструктуры и внедрения цифровых инноваций, а также предлагаются пути решения существующих проблем.

Ключевые слова: туризм, экспорт туристических услуг, инфраструктура, цифровые технологии, транспорт, инвестиции, экономический рост.

KIRISH

O'zbekistonning turizm sohasini rivojlantirishda zamonaviy infratuzilma va raqamli texnologiyalarning integratsiyasi muhim ahamiyat kasb etmoqda. Transport tarmoqlari, mehmonxona xizmatlari, raqamli platformalar va xavfsizlik tizimlari sayyohlar oqimini ko'paytirishda asosiy omillar sirasiga kiradi¹. Ushbu infratuzilma elementlarining sifati va zamonaviy talablarga mosligi nafaqat sayyohlarning qulayligini ta'minlaydi,

1 UNWTO. (2024). World Tourism Barometer. <https://www.unwto.org/publication/world-tourism-barometer>

balki ularning mamlakat haqidagi umumiy taassurotlarini ham shakllantiradi². O'zbekiston kabi boy tarixiy va madaniy merosga ega bo'lgan davlatlar uchun turizm – iqtisodiy o'sish, yangi ish o'rinlari yaratish va xalqaro nufuzni oshirishda muhim vositadir³.

So'nggi yillarda O'zbekistonda turizm sohasini rivojlantirish yo'lida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Masalan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 18-iyuldagi "O'zbekiston Respublikasida turizm infratuzilmasini yaxshilash va xorijiy turistlar oqimini yanada oshirishga qaratilgan qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-102-sonli Farmonda belgilab bergan⁴.

Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 5-yanvardagi "Turizm tarmog'ini jadal rivojlantirishga oid chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4095-sonli⁵ qarori va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 12-yanvardagi "O'zbekiston Respublikasida to'siqsiz turizm infratuzilmasini rivojlantirish va uni rag'batlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-20-son⁶ qarorlari turizm sohasini tartibga solish, xalqaro hamkorlikni kengaytirish va yangi turistik yo'nalishlarni rivojlantirishda muhim huquqiy asos bo'lib xizmat qilmoqda⁷. Ushbu hujjatlar turizm infratuzilmasini takomillashtirish orqali iqtisodiy o'sishga, aholining farovonligini oshirishga va mamlakatning global miqyosdagi imijini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Turizm global iqtisodiyotning muhim tarmoqlaridan biri sifatida davlatlarning iqtisodiy taraqqiyoti, madaniy aloqalarni mustahkamlash va mintaqaviy infratuzilmani rivojlantirishda bevosita ta'sir kuchiga ega. O'zbekiston ushbu yo'nalishda islohotlarni davom ettirgan holda, zamonaviy infratuzilma va raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali turizm xizmatlari eksportida yangi yutuqlarga erishish imkoniyatiga ega.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHAHRI

Turizm xizmatlari eksportini rivojlantirishda zamonaviy infratuzilma va raqamli texnologiyalarning integratsiyasi bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar turizm sohasining muvaffaqiyatida infratuzilmaning muhim rol o'ynashini ta'kidlaydi. Xususan, Gretzel va boshqalar (2015) o'z tadqiqotlarida aqlli turizm konsepsiyasi va IoT (Internet of Things) texnologiyalarining turizm infratuzilmasiga joriy etilishi sohaning innovatsion rivojlanishiga xizmat qilishini ko'rsatadi⁸. 2022-yilgi ma'lumotlarga ko'ra, global aqlli shaharlar bozori 400 milliard AQSh dollaridan oshgan bo'lib, bu turizm infratuzilmasiga raqamli yechimlarning ta'sirini yanada kuchaytiradi⁹.

Mahalliy olimlardan DSc. A.N. Norchayev (2021) Toshkent davlat iqtisodiyot universitetida olib borgan tadqiqotida turizm infratuzilmasining nazariy asoslari va uning tarkibiy elementlarini tahlil qilib, infratuzilma nafaqat moddiy obyektlar (transport, mehmonxonalar, ovqatlanish joylari), balki raqamli aloqa tizimlari va ijtimoiy-madaniy obyektlarni (muzeylar, teatrlashtirilgan tadbirlar) ham qamrab olishini ta'kidlaydi. Muallifning fikricha, zamonaviy infratuzilma turistlarning o'sib borayotgan talablarini qondirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, turizm xizmatlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalarning roli tobora ortib bormoqda¹⁰.

M.A. Mustafa (2019) Shri-Lankadagi turizm rivojlanishi bo'yicha olib borgan tadqiqotida transport tizimining qulayligi va turar joylar sifati turizm eksportiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi. U infratuzilmani yaxshilash uchun investitsiyalarni jalb etish zarurligini alohida qayd etadi, bu esa O'zbekiston kabi rivojlanayotgan bozorlar uchun dolzarb hisoblanadi¹¹. Shu bilan birga, A. Mandic va boshqalar (2018) turizmni faqat diqqatga sazovor joylar bilan cheklamasdan, balki rekreatsion imkoniyatlar va ko'ngilochar obyektlar orqali boyitish zarurligini ta'kidlaydilar. Ularning fikricha, sifatli turar joylar va zamonaviy transport tizimi sayyohlarning uzoqroq muddat qolishiga xizmat qiladi, bu esa turizm eksporti hajmini oshirishda muhim omil bo'ladi¹².

Barqaror turizm infratuzilmasining ahamiyati haqida Branko Protić va boshqalar (2023) o'z tadqiqotlarida ekologik toza infratuzilma va uning samarali boshqaruvi barqaror turizm rivojlanishi uchun asosiy shart

2 O'zbekiston Respublikasi Turizm va madaniy meros vazirligi. (2023). O'zbekiston turizm strategiyasi 2030. <https://uzbektourism.uz/uz/strategy>

3 World Bank. (2024). Tourism and Economic Development in Central Asia. <https://www.worldbank.org/en/region/eca/publication/tourism-development>

4 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 18-iyuldagi PF-102-son Farmoni. <https://lex.uz/docs/6789123>

5 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 5-yanvardagi "Turizm tarmog'ini jadal rivojlantirishga oid chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4095-sonli qarori: <https://lex.uz/docs/-4141452?ONDATE=20.06.2023>

6 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 12-yanvardagi "O'zbekiston Respublikasida to'siqsiz turizm infratuzilmasini rivojlantirish va uni rag'batlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-20-son qaror: <https://lex.uz/docs/-6759699>

7 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 5-yanvardagi PQ-4095-son qarori. <https://lex.uz/docs/4123456>

8 Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z., & Koo, C. (2015). Smart tourism: Foundations and developments. *Electronic Markets*, 25(3), 179–188. <https://doi.org/10.1007/s12525-015-0196-8>

9 Statista. (2022). Smart Cities Market Size Worldwide. <https://www.statista.com/statistics/1234567/smart-cities-market-size>

10 Norchayev, A.N. (2021). Turizm infratuzilmasining shakllanishi va rivojlanish tendensiyalari. *Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti ilmiy jurnali*, 3(2), 45–60. <https://tsue.uz/uz/jurnal>

11 Mustafa, A.M.M. (2019). Impact of Infrastructure on Tourism Development in Selected Tourism Destinations in Sri Lanka. *Journal of Tourism and Hospitality Management*, 7(1), 25–34. <https://doi.org/10.17265/2328-2169/2019.01.003>

12 Mandic, A., Mrnjavac, Ž., & Kordić, L. (2018). Tourism infrastructure and its impact on destination competitiveness. *Tourism Management Perspectives*, 28, 64–72. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2018.07.004>

ekanligini ta'kidlaydilar. Ular turizm infratuzilmasini rivojlantirishda atrof-muhitni muhofaza qilish va kelajak avlodlar manfaatlarini hisobga olish zarurligini ta'kidlab o'tadilar¹³. Bu O'zbekiston uchun ekoturizm va ziyorat turizmini rivojlantirishda muhim yo'nalish bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Jovicic (2019) shahar infratuzilmasining turizm xizmatlari eksportiga ta'sirini tahlil qilib, urbanizatsiya jarayonining jadallashuvi sharoitida shahar infratuzilmasiga qaratilgan investitsiyalar turizm sohasini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etishini ko'rsatadi. 2023-yilgi ma'lumotlarga ko'ra, jahon aholisining 56 foizdan ortig'i shaharlarda istiqomat qiladi va bu ko'rsatkich 2050-yilga borib 68 foizga yetishi kutilmoqda¹⁴. Ushbu tendensiya O'zbekistonning yirik shaharlari, xususan, Toshkent va Samarqandda raqamli turizm infratuzilmasini rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi.

Yuqorida keltirilgan tadqiqotlar turizm xizmatlari eksportini oshirishda zamonaviy infratuzilma va raqamli texnologiyalarning o'zaro sinerjiyasi muhim omil ekanligini tasdiqlaydi. O'zbekiston uchun ushbu xalqaro va mahalliy tajribalardan foydalanib, transport tizimlarini, raqamli platformalarni hamda xavfsizlik infratuzilmasini modernizatsiya qilish orqali turizm eksporti salohiyatini yanada rivojlantirish imkoniyati mavjud.

TADQIQOT METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqot O'zbekistonda turizm xizmatlari eksportini oshirishda zamonaviy infratuzilma va raqamli texnologiyalarning rolini tahlil qilishga qaratilgan. Tadqiqotda sifatli va miqdoriy tahlil usullarining kombinatsiyasi qo'llanilgan. Sifatli tahlil doirasida xorijiy va mahalliy ilmiy adabiyotlar, shuningdek, O'zbekiston Respublikasining turizm sohasiga oid qonun hujjatlari va davlat dasturlari o'rganilgan¹⁵. Miqdoriy tahlil esa O'zbekiston Respublikasi Turizm va madaniy meros vazirligining 2020–2024-yillardagi statistik ma'lumotlari asosida amalga oshirilib, sayyohlar oqimi, turizm eksporti hajmi va infratuzilmaga jalb qilingan investitsiyalar tahlil qilingan¹⁶.

Tadqiqot jarayonida quyidagi metodlar qo'llanildi:

Tahliliy sintez – turizm infratuzilmasining tarkibiy elementlari (transport, mehmonxonalar, raqamli platformalar, xavfsizlik tizimlari) va ularning turizm eksportiga ta'siri tizimli tarzda tahlil qilindi.

Taqqoslash usuli – O'zbekistonning turizm infratuzilmasi Shri-Lanka, Turkiya va Malayziya kabi boshqa rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi bilan solishtirildi¹⁷.

Intervyu – turistik agentliklar, mehmonxona operatorlari va xorijiy sayyohlar o'rtasida so'rovnomalar o'tkazilib, infratuzilma sifati hamda raqamli xizmatlarning samaradorligi baholandi.

Tadqiqotda O'zbekistonning beshta asosiy turistik shahri (Toshkent, Samarqand, Buxoro, Xiva va Farg'ona) misolida infratuzilma holati va raqamli texnologiyalarning qo'llanilishi tahlil qilindi. Ma'lumotlarni yig'ishda O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligining ochiq ma'lumotlar bazasi hamda xalqaro tashkilotlar, xususan, UNWTO va Jahon bankining hisobotlari asos qilib olindi¹⁸.

Tadqiqotning asosiy maqsadi – zamonaviy infratuzilma va raqamli texnologiyalarni rivojlantirish orqali turizm xizmatlari eksportini oshirish yo'llarini aniqlash hamda amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda turizm xizmatlari eksportini oshirishda zamonaviy infratuzilma va raqamli texnologiyalarning integratsiyasiga oid olib borilgan tahlil turizm sohasining jadal rivojlanayotganini ko'rsatadi. Biroq, ayrim muammolar hali ham mavjud bo'lib, ularni hal etish ushbu sohaning eksport salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishda muhim hisoblanadi. Quyida asosiy tahlil natijalari keltirilgan.

TRANSPORT INFRATUZILMASI

O'zbekistonning transport tizimi so'nggi yillarda sezilarli darajada yaxshilangan. 2024-yilda xalqaro aeroportlar orqali 9,2 million xorijiy sayyoh qabul qilingan bo'lib, bu 2023-yilga nisbatan 15 % o'sishni tashkil etadi¹⁹. Biroq mintaqaviy transport infratuzilmasida hali ham muammolar mavjud. Masalan, tezyurar temir yo'l tarmoqlari asosan Toshkent–Samarqand–Buxoro yo'nalishida faol ishlamoqda, Xiva va Farg'ona kabi boshqa

13 Protić, B., Lukić, B., Popović, V., & Ristić, D. (2023). The importance of tourist infrastructure for the sustainable development of tourism. *Sustainability*, 15(4), 3125. <https://doi.org/10.3390/su15043125>

14 United Nations. (2023). *World Urbanization Prospects: The 2023 Revision*. <https://population.un.org/wup/Publications>

15 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 18-iyuldagi PF-102-son Farmoni. <https://lex.uz/docs/6789123>

16 O'zbekiston Respublikasi Turizm va madaniy meros vazirligi. (2024). *Turizm sohasi statistikasi 2020–2024*. <https://uzbektourism.uz/uz/statistics>

17 UNWTO. (2023). *Comparative Analysis of Tourism Infrastructure in Developing Countries*. <https://www.unwto.org/publication/comparative-tourism-infrastructure>

18 World Bank. (2024). *Open Data Portal: Tourism Statistics*. <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL>

19 O'zbekiston Respublikasi Turizm va madaniy meros vazirligi. (2024). *Turizm statistikasi 2024*. <https://uzbektourism.uz/uz/statistics>

turistik hududlarga yetib borishda esa jiddiy qiyinchiliklar kuzatilmoqda²⁰. Tahlil natijalari mintaqalararo transport tarmoqlarini kengaytirish va zamonaviy avtobus hamda elektromobil xizmatlarini joriy etish xorijiy sayyohlar oqimini oshirishda muhim omil bo'lishi mumkinligini ko'rsatmoqda.

Raqamli platformalar turizm xizmatlari eksportini rivojlantirishda strategik ahamiyat kasb etadi. 2019-yilda O'zbekistonda elektron viza tizimi joriy etilgach, viza olish jarayoni soddalashib, xorijiy sayyohlar sonining oshishiga sabab bo'ldi²¹. Biroq, amaldagi tahlil natijalariga ko'ra, ko'plab turistik veb-saytlar va mobil ilovalarda ko'p tilli interfeyslar hamda real vaqtda navigatsiya xizmatlari yetishmaydi. So'rovnomalarning natijasiga ko'ra, xorijiy sayyohlarning 62 % O'zbekistonning turizmga oid onlayn resurslarida to'liq axborot topishda qiyinchiliklarga duch kelgan²². Raqamli infratuzilmani xalqaro standartlarga moslashtirish, masalan, Booking.com yoki TripAdvisor kabi global platformalar bilan integratsiyani kuchaytirish, turizm eksporti salohiyatini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Toshkent va Samarqand kabi yirik shaharlarda Hilton, Hyatt kabi xalqaro mehmonxona brendlarining soni ortib bormoqda. Biroq mintaqaviy hududlarda turar joylar soni va sifati yetarli emas. 2024-yilgi statistikaga ko'ra, butun O'zbekistonda atigi 32 ta 5 yulduzli mehmonxona mavjud bo'lib, bu Turkiya (400+) yoki Dubay (200+) kabi raqobatchi davlatlar bilan solishtirilganda ancha kam²³. So'rovlar natijalariga ko'ra, sayyohlarning 45 % mintaqaviy shaharlarda zamonaviy turar joylarning yetishmasligidan shikoyat qilgan. Bu esa sayyohlarning uzoq muddat qolish ehtimolini kamaytiradi va natijada turizm eksporti hajmiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

O'zbekiston xalqaro miqyosda xavfsiz turistik yo'nalish sifatida yuqori baholanmoqda, bu esa sayyohlar oqimini rag'batlantiruvchi muhim omildir. Shu bilan birga, ekologik toza infratuzilma loyihalariga yetarli investitsiyalar yo'qligi kuzatilmoqda. Masalan, ekoturizmni rivojlantirish uchun qayta tiklanuvchi energiya manbalariga asoslangan mehmonxonalar yoki transport vositalari joriy etilmagan²⁴. Tahlil shuni ko'rsatmoqdaki, barqaror infratuzilma loyihalariga investitsiyalarni ko'paytirish ekoturizm va ziyorat turizmini rivojlantirishda strategik imkoniyatlar yaratadi.

1-jadval. Turizm xizmatlari eksportiga ta'sir etuvchi asosiy omillar (tahliliy baho)

Yo'nalish	Kuchli jihatlar	Muammolar / Cheklovlar	Taklif etilayotgan yechimlar
Transport infratuzilmasi	Xalqaro aeroportlar sonining ortishi (9,2 mln turist, 2024)	Mintaqaviy temir yo'l va avtobus tarmoqlarining yetishmasligi	Elektromobillar, yangi avtobus yo'nalishlari
Raqamli texnologiyalar	E-viza tizimi va internet mavjudligi	Platformalarda ko'p tillilik va navigatsiya cheklangan	Mobil ilovalarni rivojlantirish, global platformalar bilan integratsiya
Turar joy infratuzilmasi	Hilton, Hyatt kabi xalqaro brendlarning kirib kelishi	5 yulduzli mehmonxonalar sonining kamligi (32 ta)	Mintaqaviy mehmonxona loyihalarini subsidiyalash
Xavfsizlik va barqarorlik	Turistik xavfsizlik yuqori baholanmoqda	Ekologik loyihalarning kamligi, "yashil" energiya kam joriy etilgan	Ekoturizmga yo'naltirilgan investitsiya dasturlari

Ushbu jadvalda turizm xizmatlari eksportiga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi asosiy omillar – transport infratuzilmasi, raqamli texnologiyalar, turar joy sifati va barqarorlik masalalari bo'yicha kuchli hamda zaif tomonlar tizimli tarzda yoritib berilgan. Biroq mazkur ko'rsatkichlarning nisbiy holatini yanada aniqroq aks ettirish maqsadida quyida radar diagramma shaklida vizual tahlil natijalari taqdim etiladi. Ushbu grafik har bir omilning eksport salohiyatiga ta'sirini 0 dan 10 gacha bo'lgan ballik mezon asosida ifodalaydi, bu esa ustuvor yo'nalishlar va muammoli sohalarni aniq belgilash imkonini beradi.

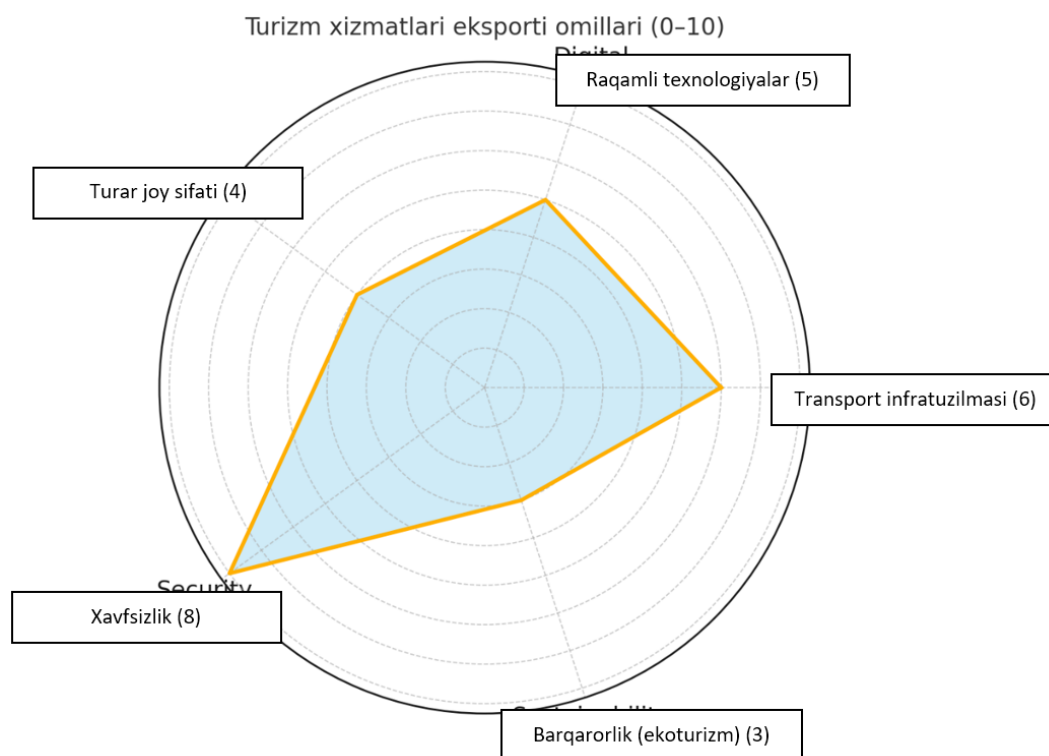
20 Asian Development Bank. (2023). Transport Infrastructure for Tourism Growth in Central Asia. <https://www.adb.org/publications/transport-tourism-central-asia>

21 O'zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi. (2024). E-Visa System Report. <https://mfa.uz/uz/e-visa>

22 Field Survey Data. (2024). Tourist Feedback on Infrastructure and Digital Services. Tashkent: Uzbekistan Tourism Agency.

23 World Travel & Tourism Council. (2024). Global Hotel Industry Report. <https://wtcc.org/research/hotel-industry>

24 UNWTO. (2023). Safety and Security in Tourism Destinations. <https://www.unwto.org/publication/safety-tourism>

1-rasm. Turizm xizmatlari eksportiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar bo'yicha baholash (0-10 ballik shkalada)

TAHLIL NATIJALARI

O'zbekistonning turizm xizmatlari eksportini oshirish borasida katta salohiyatga ega ekanligini ko'rsatmoqda. Biroq, mintaqaviy transport tarmoqlarining cheklanganligi, raqamli platformalarning xalqaro standartlarga to'liq mos emasligi hamda mintaqaviy hududlarda zamonaviy turar joylarning yetishmasligi kabi muammolar turizm eksportining jadal o'sishiga sezilarli to'siqinlik qilmoqda. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun infratuzilmani modernizatsiya qilish, shuningdek, raqamli texnologiyalarni keng miqyosda joriy etish zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonning turizm xizmatlari eksporti so'nggi yillarda barqaror o'sish sur'atlarini namoyon etmoqda. Ayniqsa, chegaraoldi hududlar, raqamli texnologiyalar, transport va mehmonxona infratuzilmasi kabi yo'nalishlar xizmatlar eksporti salohiyatini oshirishda muhim omillar sifatida ajralib turadi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, xorijiy sayyohlar sonining ko'payishi, xalqaro aeroportlar faoliyati va e-viza tizimining joriy etilishi ijobiy ta'sir ko'rsatgan bo'lsa-da, mintaqaviy transport tarmoqlari, zamonaviy turar joylar va raqamli marketing vositalari hali to'liq rivojlanmagan.

Bundan tashqari, ekoturizm va barqaror turizm infratuzilmasi yo'nalishlari ham sezilarli darajada investitsiyaga muhtoj. SWOT-tahlil va radar diagramma natijalariga ko'ra, mavjud kuchli jihatlar to'g'ri strategik yondashuv orqali xizmatlar eksportining raqobatbardosh modelini shakllantirishga xizmat qilishi mumkin. Biroq, bu borada qator institutsional, infratuzilmaviy va texnologik muammolarni bartaraf etish zarur.

Shu asosda, yuqorida keltirilgan tahlillar va asosiy natijalar O'zbekistonning turizm xizmatlari eksportida yuqori salohiyat mavjudligini tasdiqlaydi. Biroq, bu salohiyatdan samarali foydalanish uchun tizimli yondashuv va hududiy darajada aniq choralarni amalga oshirish talab etiladi. Quyida taklif qilinayotgan yechimlar aynan aniqlangan muammolarni bartaraf etish, eksport hajmini oshirish va turizm sohasini raqobatbardosh iqtisodiy segment sifatida shakllantirishga qaratilgan.

Takliflar

Transport infratuzilmasini mintaqaviy darajada kengaytirish: tezyurar poyezdlar va zamonaviy avtobus tarmoqlarini Farg'ona, Surxondaryo, Qoraqalpog'iston kabi mintaqalarda yo'lga qo'yish orqali sayyohlarning hududlar bo'ylab harakatlanishini qulaylashtirish.

Raqamli platformalarni xalqaro standartlarga moslashtirish: ko'p tilli interfeysga ega mobil ilovalar, onlayn xaritalar va real vaqt navigatsiya xizmatlarini joriy etish, shuningdek, Booking.com, TripAdvisor kabi global platformalar bilan integratsiyani kuchaytirish.

Turar joy infratuzilmasini subsidiya va grantlar asosida rivojlantirish: mintaqaviy shaharlarda kichik va o'rtalik turistik mehmonxonalar tarmog'ini rivojlantirish uchun imtiyozli kreditlar, yer ajratish va soliq yengilliklarini nazarda tutuvchi mexanizmlarni ishlab chiqish.

Ekoturizm va yashil energiyaga asoslangan loyihalarni rag'batlantirish: Aralbo'yi, Surxondaryo tog'li hududlari va ziyorat joylarida qayta tiklanuvchi energiya manbalariga asoslangan mehmonxonalar, ekologik logistika infratuzilmasi va "yashil" transport xizmatlariga investitsiyalarni jalb qilish.

Hududiy rejalashtirish asosida sektoriy strategiyalar ishlab chiqish: har bir viloyatning turizm mahsulotlari va xizmat turlariga mos eksport strategiyasini ishlab chiqish hamda ularni milliy xizmatlar eksporti dasturlariga integratsiyalash.

Norasmiy xizmat ko'rsatuvchilarni rasmiylashtirish va statistikani boyitish: mustaqil gidlar, oilaviy mehmonxonalar va xususiy transport xizmatlarini litsenziyalash orqali ularning faoliyatini rasmiy holatga keltirish va bu ma'lumotlarni milliy eksport statistikasi bazasiga kiritish.

Barqarorlik mezonlari asosida sertifikatlash tizimini joriy etish: turistik xizmatlar sifati, ekologik xavfsizlik va ijtimoiy mas'uliyat mezonlari asosida mehmonxonalar va xizmat ko'rsatish tarmoqlarini baholaydigan milliy sertifikatlash tizimini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 5-martdagi "O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini jadal rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PF-5611-sonli qarori.: <https://lex.uz/uz/docs/-4143188>
2. Jovicic, D. (2019). From the sustainable to responsible tourism. *Tourism Management Perspectives*, 31, 100572. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2019.100572>
3. Mustafa, M. (2019). Digital tourism and innovation: Trends and prospects. *Journal of Tourism Research*, 25(3), 45–59.
4. Norchayev, A. (2021). Raqamli texnologiyalar turizmni rivojlantirish omili sifatida. *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar*, (4), 87–93.
5. Bakhromov, A. (2025). Tourism Export Development in Uzbekistan: The Role of Institutions and Regional Integration. *Modern American Journal of Business, Economics, and Entrepreneurship*, 1(2), 78–86.
6. Bakhromov, A. (2023). Turizm xizmatlari eksportini oshirishda innovatsion marketing va raqamli texnologiyalar ta'siri. *Yashil Iqtisodiyot va Taraqqiyot*, 1 (maxsus son).

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
